

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ А. В. НЕЖДАНОВОЇ**

**Міжнародна науково-практична конференція
«АКТУАЛЬНІСТЬ ФІЛОСОФСЬКИХ ТА ОСВІТНІХ ІДЕЙ
ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ У ХХІ СТОЛІТТІ»**

23 листопада 2022 року

Одеса 2022

Міжнародна науково-практична конференція «Актуальність філософських та освітніх ідей Григорія Сковороди у ХХІ столітті» (23 листопада 2022 року, Одеса)

УДК: 101.9:37:811+81`42

Організаційний комітет:

Олійник О. Л. – ректор ОНМА, народний артист України, професор (голова); **Самойленко О. І.** – проректор ОНМА з наукової роботи, доктор мистецтвознавства, професор кафедри історії музики та етнографії; **Орехова Л. І.** – в.о. завідуючої кафедри іноземних мов ОНМА, кандидат педагогічних наук, доцент; **Дузь Л. І.** – доцент кафедри іноземних мов ОНМА, кандидат філологічних наук, доцент; **Кузьменко Ю. О.** – доцент кафедри іноземних мов ОНМА, кандидат педагогічних наук, доцент; **Лісовська А. О.** – старший викладач кафедри іноземних мов ОНМА, кандидат філологічних наук; **Голубова Г. В.** – старший викладач кафедри іноземних мов ОНМА, кандидат педагогічних наук

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Наведені авторами думки і висновки

можуть не збігатися з точкою зору організаційного комітету

«Актуальність філософських та освітніх ідей Григорія Сковороди у ХХІ столітті»: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (23 листопада 2022 року). Одеса: ОНМА імені А. В. Нежданової, 2022. 156 с.

© Одеська національна музична академія

імені А. В. Нежданової, 2022

Зміст

Данина поваги..... 5

Секція «Феномен Григорія Сковороди – філософа, поета, педагога у дослідженнях і перекладах мовами світу»

Гремалюк Т. В. Багатовимірність поглядів Григорія Сковороди.....	7
Дузь Л. І., Лінь Дзюньда. Дослідження «китайської теми» Григорія Сковороди: здобутки і завдання на початку ХХІ сторіччя.....	14
Дузь Л. І., Су Жуй, Чжу Веньфен. Постать Григорія Сковороди у контексті українських китаєзнавчих студій ХХІ сторіччя: джерела та перспективи дослідження.....	18
Лю Цзеюй. Китай у творчості Сковороди.....	23
Орехова Л. І. Музично-поетичний феномен Григорія Сковороди.....	25
Петлюченко Н. В. Дослідження філософської та лінгвокультурної спадщини Г. Сковороди в Німеччині.....	35
Поплавська Т. М. Містично-релігійний досвід Григорія Сковороди як предмет філософської рефлексії.....	38

Секція «Відображення постаті Григорія Сковороди мовами світу в сучасному культурно-освітньому дискурсі»

Аллаберенов А. Functions of hyperbole in literary texts of history and modernity.....	45
Anistratenko Y. D. Political and legal ideas of Hryhoriy Skovoroda and their implementation in modern society.....	49
Арабаджі Р. П. Філософія людського буття у творчості Григорія Сковороди.....	53
Arabadzhi R. P. The problem of reaching happiness and self-knowledge in the works of Hryhoriy Skovoroda.....	57
Bakhchalova K. M. Panteismo di Grigory Skovoroda come la base dell'attività filosofica.....	62
Boldyreva D. S. The prominent figure of Hryhoriy Skovoroda as a musician and his place in Ukrainian musical culture.....	65
Chervoniak O. V. Musical world of Hryhoriy Skovoroda.....	69
Дзинглюк О. С., Гіневська А. В. Відповідність сквородинської філософії «щастя» до моральних цінностей молодих українців.....	73
Dolhiier V. E. The philosophy of the heart of Hrihoriy Skovoroda and its influence on the present.....	76
Gotkova I. On pages of «Garden of divine songs».....	82

Holubova H. V. The influence of H. Skovoroda's creativity on the development of modern ethnopedagogy.....	87
Кащина Т. А. Український дух у творчості Г. Сковороди.....	91
Kerimova M. The traditions of Skovoroda in peculiarities of teaching the dialogue speech to primary form children.....	93
Kolodochka M. The world of music in creativity of Hryhoriy Skovoroda.....	97
Kuzmenko Y. O. The pedagogical heritage of Hryhoriy Skovoroda and its influence on the present.....	102
Lacarin S. A. Analysis of musical works on Hryhoriy Skovoroda's words and their influence on modernity.....	106
Лісовська А. О. Визначна і недооцінена постать Григорія Сковороди...	111
Maiev A., Shamotii A. The relevance of the philosophical ideas by Hryhoriy Skovoroda for the formation of modern manager.....	114
Марунова А. Pedagogical ideas of Hryhoriy Skovoroda.....	119
Надьожа Д. Г. Ідея чистої («сродної») праці та «український дух» у філософії та світогляді Григорія Сковороди.....	124
Rychka T., Lisovska R. Hryhoriy Skovoroda: past and present.....	129
Smagina A., Pryvalova K. Philosophy of man: the teaching of two natures and two hearts.....	135
Tankut M. Life and creativity of Hryhoriy Skovoroda.....	139
Федорова І. В. Філософія щастя Григорія Сковороди: морально-етичний аспект.....	144
Фоміна І. Л. Досвід минулого (Г. С. Сковорода) – новаторство сьогодення (веб-квест) у процесі навчання.....	147
Чаєнкова О. К. Лінгвістичні ігри як тренажер ділового спілкування.....	151

«Can a person, who is blind at home, see clearly at the marketplace?».
«Wisdom was not created from books, but books were created from wisdom».

References

1. <http://hnpu.edu.ua/uk/skovoroda222>
2. <https://uahistory.co/book/ukraine-culture-history-textbook-palm-2013/22.php>
3. <http://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliohrafichni-resursy/vydatni-pedahohy/10839-2/>

Федорова Інна Валеріївна
викладач кафедри філософії, історії і політології
Одеський державний аграрний університет
м. Одеса, Україна
fedorovainna2505@gmail.com

ФІЛОСОФІЯ ЩАСТЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ: МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Філософські концепції й літературна творчість Г. Сковороди завжди привертала до себе увагу. Г. Сковорода своїм життям і своїми літературними напрацюваннями створив неповторний ідеал народного мудреця. Для нього любов до мудрості визначає все коло справ людини, дає життя нашому духові благородство серцю, світлість думкам. «Коли дух веселий, думки спокійні, серце мирне, – той усе світле, щасливе, блаженне. Оце є філософія, – писав мислитель» [3, с. 128]. Ці прості слова характеризують всю велич і глибину філософії українського Сократа. Тому цілком природно, що наведена вище думка Г. Сковороди стала для нього наскрізною ідеєю про взаємозв'язок життя і філософії, яка вивела його на осмислення широкого кола просвітницьких питань, моральної і релігійної проблематики, культури життя взагалі. З цієї причини він,

мабуть, відмовився від традиційних претензій філософів на створення власної картини світу і зосередився на вирішенні проблеми, що таке щастя людини, накликавши критику окремих дослідників його творчості.

Г. Сковорода був глибоко віруючою людиною, в його сумці, що завжди подорожувала з ним, поряд із шматком хліба і кухле для води знаходилася Біблія. Мислитель прагнув сформулювати такі моральні принципи поведінки людини, які б допомогли їй віднайти істинний шлях до щастя, до вищого блаженства. В цьому одна з особливостей його філософії – її практична спрямованість, яка і сьогодні залишається надзвичайно актуальною.

Мова його творів не проста, це – мова символів, що було в дусі панівного в тогочасній літературі барокового стилю, одним із останніх і найбільш яскравих представників якого якраз і був Г. Сковорода. Саме через світ символів він намагався осмислити життєві проблеми, розкрити шляхи та засоби гармонізації відносин в системі: Людина – Всесвіт – Бог. Біблія, міфологія, фольклор стали основною опорою його пошуків.

Основний зміст філософського вчення Г. Сковороди, викладений у творах «Потоп зміїний» та «Вступні двері до християнської доброзвичайності», базується на концепціях «трьох світів» і «двох натур». Разом ці концепції, як стверджував мудрець, і повинні дати відповідь на запитання: «Що таке світ?». Згідно з першою концепцією, Г. Сковорода розмежовував реальність на три гармонійно взаємопов'язані світи: макрокосм – природний світ, мікркосм – світ власне людини і символічний світ, або Біблія. Відповідно до другої концепції, кожен «з трьох світів» складається з «двох натур»: видимо, зовнішньої («твар», створений світ) і невидимої, внутрішньої (Бог). У виявленні невидимої природи завдяки видимій, зазначав Г. Сковорода, полягає основна проблема людського існування, що вирішується в процесі пізнання. Однак перш ніж «розбиратися» зі світом сутностей речей, людині слід з'ясувати свою

власну сутність. «Если хотим измерить небо, землю и моря, должны, во-первых, измерить себя», – писав мудрець [2, с. 107]. Тому сократівське гасло: «Пізнай себе!» пронизує всі твори Г. Сковороди і перетворюється для нього на ключ до розуміння всього таємничого у світі, осягнення самої людини та явищ культури, створених нею.

Отже, концепція двох натур, яка зумовлює антиномічне бачення великого світу (макрокосму), вміло поширюється Г. Сковородою і на осмислення малого світу (мікрокосму). Просвітник доводив, що в людині також є два єства: тілесне й духовне та наполягав на її кропіткому ставленні до формування свого духовного єства і постійному вивченні його. Він стверджував, що справжньою людиною стане лише тоді, коли збагне, «що кров і плоть є ніщо», оскільки істинне єство людини утворює її невидиме (духовне) начало.

Г. Сковорода своїм власним життям демонстрував, що заклик «Пізнай себе!» – це не тільки вираження необхідності осмислення своєї екзистенції, але і вказівка на те, як це необхідно робити; це не лише раціональне осягнення людського життя, а насамперед його переживання. Мабуть, тому Г. Сковорода прагнув самотності, бо найвище щастя він вбачав у осягненні глибин власної душі. Для цього людину ніщо не повинно відволікати від творчого самозаглиблення. Мислитель не прагнув самоізоляції, він лише намагався створити умови для духовного самовдосконалення та рекомендував людині постійно прислухатися до найкращого радника – свого «серця».

Література

1. Сковорода Г. Вірші. Пісні. Байки. Діалоги. Трактати. Притчі. Прозові переклади. Листи. Київ, 1983. 451 с.

2. Таран П. С. 120 філософів: Життя. Доля. Вчення. Думки: Універсальний аналітичний довідник з історії філософії: У 2т. Сімферополь: «Реноме», 2002. 704 с.
3. Федів Ю. О., Мозгова Н. Г. Історія української філософії: Навчальний посібник. Київ: Україна, 2001. 509 с.

Фоміна Інесса Леонідівна
кандидат педагогічних наук
доцент кафедри українознавства
Національний університет
«Одеська морська академія»
м. Одеса, Україна
inessafomina880@gmail.com

ДОСВІД МИНУЛОГО (Г. С. СКОВОРОДА) – НОВАТОРСТВО СЬОГОДЕННЯ (ВЕБ-КВЕСТ) У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Історія і сьогодення: як тісно це переплітається? Григорій Савич Сковорода український філософ-містик, український «Сократ», богослов, поет, педагог, який своїм способом життя, своєю творчістю, своїми думками, своїми діями мав великий вплив на сучасників, на їх погляди і прагнення і, звичайно, цей вплив відчутний і на подальших поколіннях, і на покоління 21 століття. Все те, що вважалося новаторством у часи Сковороди, було втілено саме ним у навчальний процес, тому необхідно сьогодні пам'ятати про це і продовжувати його традиції.

Так, невід'ємною частиною нашого життя, як професійного, так і особистого став Інтернет, комп'ютер та безмежні можливості Google, тому важливо впроваджувати в навчальний процес інноваційні технології, які підвищують мотивацію, пробуджують інтерес, розвивають критичне мислення, допомагають проявити лідерські здібності, креативність, а також вчить працювати у команді. І саме інноваційні технології веб-квесту спрямують активізації успішної роботи студента.